

УДК347.447

Ю.М. ЖОРНОКУЙ, докт. юрид. наук,
доц., Харківський національний університет
внутрішніх справ

ДОКТРИНА «ПРОНИКНЕННЯ ЗА КОРПОРАТИВНУ ВУАЛЬ»: ОСНОВИ ВЧЕНЬ

Ключові слова: акціонерне товариство, товариство з обмеженою відповідальністю, юридична особа, учасник товариства, акціонер, проникнення за корпоративну вуаль

Традиційно однією з основних ознак юридичної особи є її самостійна майнова відповідальність. Звідси однією з функцій інституту юридичної особи визнається можливість обмежити ризик та відповідальність її учасника в обороті розміром внеску в майно створюваного товариства, від імені якого здійснюється підприємницька діяльність. Між тим, принцип обмеженої відповідальності учасників (акціонерів) за зобов'язаннями корпоративної організації, що існує в українському та зарубіжному законодавстві, поширюється далеко не на всі види корпоративних організацій. Слід звернути увагу, що останнім часом має місце значне ослаблення вказаної ознаки, що відобразилось і у законодавстві, і в доктрині, як України, так і інших країн, безпосередньо, в Росії, Великій Британії, Німеччині, США та ін. Це пов'язано з тим, що діяльність акціонерного товариства (далі – АТ) часто визначається його мажоритарними акціонерами (їх афілійованими особами), що, звичайно, тягне за собою питання про наслідки цього впливу у вигляді їх відповідальності.

Як відомо, фундамент корпоративного права (а за суттю, й всього вчення про юридичні особи) складає послідовне відділення юридичної особистості (самостійної правосуб'єктності) та майна товариства від особистості та майна його учасників (акціонерів). Корпоративне законодавство України закріплює такі принципи:

1) учасники товариства з обмеженою відповідальністю (далі – ТОВ) несуть відповідальність в межах їх вкладів (ст.50 Закону України «Про господарські товариства»). Однак, як встановлено у ч.4 вказаної статті, учасники товариства, які не повністю внесли внески, несуть солідарну відповідальність за його зобов'язаннями у межах вартості невнесеної частини внеску кожного з учасників;

2) відповідно до ч.2 ст.3 Закону України «Про акціонерні товариства», акціонери не відповідають за зобов'язаннями товариства і несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, лише в межах належних їм акцій. Однак, акціонери, які не повністю сплатили акції, у випадках, визначених статутом товариства, відповідають за зобов'язаннями товариства в межах неоплаченої частини вартості належних їм акцій.

На цьому принципі ґрунтується й обмеження відповідальності акціонерів товариства за його боргами їх вкладом до його майна, що складає сенс самої конструкції юридичної особи як корпоративного щита, який захищає особисте майно її учасників від вимог третіх осіб (кредиторів товариства). Тим самим створюється певна небезпека для майнового обороту, оскільки акціонери обмежуються у відповідальності, по суті переводячи на АТ майнові ризики, хоча самі й формують його волю. Звідси використання конструкції АТ завжди пов'язане з законодавчими обмеженнями, що складають деякі гарантії для всіх учасників майнових відносин від можливих зловживань інститутом юридичної особи в цілому.

За наявності переваг концепції корпоративної особистості перед іншими існуючими юридичними теоріями, часто її сенс піддається сумніву [1, с.35] з намаганням запропонувати протилежній їй доктрині [2, с.597, 599–600].

Метою статті є з'ясування основних аспектів вчення доктрини «проникнення за корпоративну вуаль».

Сучасна лібералізація законодавчих вимог до об'єму та складу майна юридичних осіб,

порядку їх створення та функціонування, з однієї сторони, веде до максимального спрощення процедури отримання підприємцями такого «щита від кредиторів», а з іншої сторони, невідворотно породжує зловживання, що дозволяють їх учасникам уникати особистої майнової відповідальності за результати своїх дій в цивільному обороті. Однією з відповідей правозастосовчої практики та доктрини на таку ситуацію стала поява та обґрунтування в сучасному корпоративному праві низки розвинутих країн можливості використання кредиторами товариства відповідальності, що поширюється на особисте майно його акціонерів шляхом «проникнення» кредиторів до такого майна з метою зробити його об'єктом відповідальності.

У західноєвропейській доктрині така «проникаюча відповідальність» має назву «проникнення за корпоративну вуаль» (piercing the corporate veil), а в американському праві – «проколювання корпоративної маски». Відповідна категорія в різних варіантах використовується в праві Франції, Німеччини, Бельгії та Голландії, а в найбільш повному вигляді – в правозастосовчій практиці США [3, с.11]. Останнім часом найбільш ретельно доктрина «проникаючої відповідальності» розробляється в німецькій літературі [4, с.107]. Отже, мова йде про випадки відмови від застосування «принципу відділення» майна товариства від майна його акціонерів.

У найбільш загальному розумінні під «проникненням за корпоративну вуаль» розуміється покладення на акціонера або іншого учасника юридичної особи відповідальності за боргами товариства, незалежно від принципів майнової самостійності та відокремленості юридичної особи¹. Отже, невід'ємною

¹ Хоча в правовій літературі отримала розвиток протилежна теза. Так, І.В. Григораш стверджує, що концепція «проникнення за корпоративну вуаль» означає сукупність прийомів, методів і практики суду, певні судові дії з перенесення прав та обов'язків одного суб'єкта на іншого, який прикривається «корпоративною вуаллю» першого, ніж теорію покладення відповідальності на учасників або членів органів за зобов'язаннями самого товариства [5, с.126].

частиною доктрини «проникнення за корпоративну вуаль» є нерозривна економічна єдність товариства та його акціонера. Така єдність стала наслідком економічної реальності і об'єктивно існує, незважаючи на закріплені у законодавстві правила обмеженої відповідальності, юридичної самостійності та майнової відокремленості товариства та акціонера. Той факт, що права і обов'язки однієї особи стають правами та обов'язками іншої, також визнається як наслідок згаданої економічної єдності.

В.Д. Федчук, проводячи аналіз судової практики Англії, Німеччини та США, доходить висновку, що суди цих країн готові надати дозвіл на «проникнення за корпоративну вуаль» у випадках, коли необхідно зупинити зловживання або несправедливість. Однак вони не однотипно застосовують свої повноваження і не можуть запропонувати який-небудь «чистий» стандарт для відповідної ситуації [1, с.XVI]. Не випадково в судовій практиці застосування відповідної доктрини зазвичай обґрунтовується наявністю зловживання наданими правами єдиним або мажоритарним акціонером, а в німецькому праві – порушенням принципу добросовісності. Такі випадки зазвичай допускаються у відносинах за участю ТОВ або АТ («об'єднань капіталів»).

Як «проникнення за корпоративну вуаль» в західноєвропейській корпоративно-правовій доктрині зазвичай розглядають наступні випадки відповідальності учасників за боргами товариства: 1) пряму відповідальність єдиного учасника господарського товариства (або учасника, який фактично повністю контролює його діяльність); 2) відповідальність материнської компанії за боргами свого «дочірнього» товариства; 3) додаткову відповідальність учасника товариства за його боргами у випадку банкрутства останнього [4, с.105; 6, с.184]. Однак усі три названі ситуації є лише передумовами такої відповідальності; для її настання необхідними є додаткові спеціальні умови.

Оскільки для «об'єднань капіталів» не діє основоположне правило: «той, хто бере участь в економічному житті, сам несе ризи-

ки, пов'язані з прибутками та збитками» (оскільки зі створенням такої юридичної особи відповідний ризик, по суті, переходить на її кредиторів), перш за все виникає питання про справедливість такої ситуації, на яке має відповісти законодавець. Звідси загальнови-знаною у континентальному європейському праві є ідея про те, що характерна для таких товариств обмежена відповідальність має свою ціну у вигляді обов'язкових вимог до вкладів у майно товариства, підтримання його на певному рівні, дотримання обов'язкових приписів стосовно захисту інтересів кредиторів та міноритарних акціонерів, публічність ведення справ та ін.

У німецькій, австрійській, швейцарській та французькій судовій практиці також зустрічаються ситуації покладення майнової відповідальності за боргами товариств на їх учасників (акціонерів). Це має місце якщо: 1) має місце «кваліфікована недокапіталізація»²; 2) встановлено змішування майна товариства з майном його акціонерів або 3) допускаються «зловживання юридичною особистістю» («корпоративною маскою») у вигляді створення «фіктивних компаній», за «фасадом» яких приховуються особи, які в дійсності здійснюють відповідну діяльність [4, с.107–109; 6, с.187–188]. Однак, західноєвропейські правопорядки достатньо обережно відносяться до «проникнення за корпоративну вуаль», розглядаючи випадки її застосування як виключення із загального правила – «принципу відокремлення». Тобто усвідомлюється ситуація, що широке застосування такої відповідальності в кінцевому рахунку веде до ігнорування самої конструкції юридичної особи.

Більш широке застосування відповідальності у вигляді так званого «проколювання корпоративної маски» віднайшла в американській судовій практиці, якій, власне, і нале-

² Мається на увазі не проста недостача або відсутність необхідних коштів, а усвідомлення членами органів товариства того, що така недостача за умов нормального ходу справ «з високою ймовірністю, що явно перевищує звичайний підприємницький ризик», має вести до «неуспіху за рахунок кредиторів».

жить «авторство» цієї юридичної конструкції. Одним із прикладів проникнення за корпоративну вуаль є створення товариства спеціально з метою ухилення від сплати викупної вартості міноритарним акціонерам³. Як відзначають європейські дослідники, такий підхід є похідним із характерного для американської правової системи недовіри до самої особистості юридичної особи, яка розглядається або як отриманий від держави «привілей» (as a privilege granted by the state), зловживання яким виправдовує застосування особистої відповідальності учасників корпорації, або як їх «договірну домовленість» (contractual arrangement), наявність незрозумілостей в якій також допускає «проникнення» до особистого майна її учасників [4, с.110]. Справа в тому, що сама юридична особа (корпорація) в американському праві традиційно вважається юридичною фікцією, що ґрунтується на відносно легко спростовній «презумпції» роздільного існування корпорації та її акціонерів.

Разом із тим, застосування такої концепції у сучасній американській правозастосовчій практиці вимагає наявності низки додаткових умов, які складають «тест» на можливість застосування відповідальності акціонерів і ґрунтуються на різних «доктринах», найбільш поширеними серед них є: 1) «доктрина alter ego», за якою суду необхідно встановити тісний зв'язок товариства та його учасників (учасника), за яким перше фактично постає «другим я» останніх, які використовують його для досягнення неправомірної або недобросовісної мети, а визнання «відокремлення» товариства від його учасників суперечить публічному порядку (public policy)⁴; 2) «ін-

³ Такі обставини мали місце у справі *Castleberry v. Вугон*. Діяльність старої корпорації була в значному ступені передана новій корпорації. Судовою інстанцією було вказано, що одна спільна ширма (one common sham) була необхідна корпорації закритого типу для того, щоб ухилитись від виконання зобов'язання шляхом розтрати корпоративних доходів, продажу корпоративного майна і передачі старого бізнесу новоствореній корпорації [1, с.58].

⁴ У рамках теорії «alterego» судді зазвичай застосовують три тести (встановлюється існування контролю

струментальна доктрина», за якою позивач має довести, що товариство є «лише засобом досягнення мети» учасників, які діють незаконно і недобросовісно, але при цьому контролюють всю його діяльність; 3) «агентська доктрина» (доктрина ідентичності), за якою товариство розглядається лише як «агент», що діє виключно в інтересах своїх учасників-«принципалів», і тощо [4, с.111; 6, с.192; 8; 9, с.28].

В американській правозастосовчій практиці широко використовується «доктрина ідентичності», застосовуючи яку, суд порівнює обставини справи із наперед визначеним переліком критеріїв, що допускають «проколювання корпоративної маски». До них, безпосередньо, відноситься «недокапіталізація» товариства під час його створення. Остання має місце, якщо майно товариства є настільки незначним, що робить «ілюзорною» можливість успішного ведення справ, оголошених предметом його діяльності, а ведення справи без необхідних фінансових засобів часто оцінюється американськими судами як «зловживання юридичною особою» («корпоративною маскою») [4, с.111].

Проблема оцінки адекватності капіталізації товариства не існує сама по собі, а пов'язується з договорами і фінансовими операціями, що здійснюються між суб'єктом та об'єктом контролю. Отже, «неадекватна капіталізація» товариства сама по собі також не є

одного товариства над іншим; визначається комплекс неправомірного впливу материнського товариства стосовно дочірнього; встановлюється причинно-наслідковий зв'язок між діями материнського товариства та збитками дочірнього), ставлячи акцент на два перші.

Ця доктрина була застосована при тлумаченні суддею канадського суду співвідношення держави Україна як суб'єкта права (зокрема, права власності) і органу держави (Фонду державного майна України). Перевірка на «alter ego» пов'язана зі з'ясуванням того, чи виконує цей суб'єкт функції, асоційовані з урядовою владою. При цьому не надається великого значення тому, чи володіє даний конкретний суб'єкт окремим статусом юридичної особи. Суддя вирішує це питання з урахуванням законодавства, відповідно до якого цей суб'єкт створювався і управлявся [7, с.17].

достатньою для застосування «проникаючої відповідальності»: за умови іншого підходу і за відсутності в більшості американських штатів встановлених законом вимог до мінімального капіталу товариства це означало б фактичне відродження таких вимог судами. У зв'язку з цим І. Флетчер зазначає, що окремі суди вважають передумовою для «проникнення за корпоративну вуаль» передачу грошових коштів від основного товариства до залежного, але за певних умов така передача є нормальною [10, с.361]. По-іншому, на думку Дж. Мейсі, складаються справи під час банкрутства товариства – в такому випадку кожен платіж на користь акціонера є додатковим доказом на користь «проникнення під корпоративну вуаль» [8].

У зв'язку з цим ознака «недокапіталізації» використовується у сукупності з іншими критеріями, виробленими судовою практикою, наприклад, за умови одночасного змішування майна товариства і майна його учасників, або під час фактичної відсутності у товариства майна, відокремленого від майна його учасників; під час використання майна товариства для особистої мети його учасників; під час укладення правочинів між товариством і його учасниками, наприклад, з надання незабезпечених кредитів; під час передачі майна товариства (його частини) його учасникам або третім особам у збиток його кредиторам тощо. У зв'язку з наведеним актуальним є підхід, за яким авторами не знаходиться жодного випадку, коли суд проникає за корпоративну вуаль тільки тому, що товариство недостатньо капіталізоване [8; 9, с.29]. Цей висновок узгоджується з тим фактом, що законодавчі органи дозволяють мало капіталізованим товариствам займатися підприємництвом і, як правило, не вимагають значної капіталізації під час їх створення. Разом із тим, така ситуація може стати підставою для задоволення заявленого до корпорації деліктного позову за рахунок особистого майна її учасників (учасника).

У ситуації взаємозв'язку та взаємної залежності, а іноді й єдності фінансово-господарських інтересів товариства та акціонера

принциповим є встановлення контролюючої особи з метою подальшого покладення на неї відповідальності за дії товариства [11, с.89]. Очевидно, що саме визначення суб'єкта контролю – це найбільш важливий етап зі всієї сукупності правових прийомів, які складають доктрину «проникнення за корпоративну вуаль»⁵. Звідси, підставою для застосування «проникаючої відповідальності» може також стати зосередження всіх часток участі в товаристві в руках однієї особи або однієї сім'ї; наявність у товариства та його учасників одних і тих же посадових осіб; одночасна участь директорів та/або членів виконавчих органів корпорації у веденні справ корпорацій, партнерств або індивідуальному підприємстві; використання корпорацією та її учасниками для власних правочинів одних і тих же організацій-посередників; використання корпорації виключно з метою передачі товарів (виконання робіт, надання послуг) лише одній особі; порушення правил ведення справ стосовно економічно самостійних «взаємопов'язаних підприємств» (дочірніх компаній тощо).

Однак, у всіх цих випадках також вимагаються і деякі додаткові умови, що зводяться до встановлення у діях корпорації та/або її учасників (учасника) яких-небудь елементів обману або зловживань (fraud або injustice) [4, с.112–113]. Вважається, що застосування досліджуваної доктрини також застосовується судами для виправлення «шахрайської поведінки», що не є шахрайством за кримінальним законодавством [8, 9, с.29]. При встановленні судом, що акціонер підписав контракт з контрагентом, переконавши його, що зобов'язання є особистою відповідальністю, а не (або на додаток) корпоративним боргом,

⁵ Наприклад, Комерційними судами Австралії, безпосередньо у справі Pioneer Concrete Services Ltdv. Yel-pahPty Ltd суд вказав на те, що «проникнення під корпоративну вуаль» означає встановлення конкретних осіб, які здійснюють контроль над компанією, незважаючи на встановлений принцип юридичної самостійності та майнового відокремлення компанії і її акціонерів [12].

іноді використовується доктрина проникнення з метою покладення відповідальності на такого акціонера, а не на товариство.

Однак, достатньою підставою для «проколювання корпоративної маски» не може стати і саме по собі порушення товариством договірних зобов'язань: необхідними є додаткові обставини, наприклад, встановлення факту створення товариства лише з метою переведення на нього яких-небудь боргів або зобов'язань інших осіб або іншого обману (fraud); розподіл товариством своїх активів в одній організації (організаціях), а пасивів – в іншій (інших); використання товариства виключно як «футляру» або «оболонки» (shell, conduit) для договорів або частини договорів його єдиного учасника [4, с.112].

Так само, як в США, проникнення за корпоративну вуаль в Англії заохочується у випадках, коли існує високий ступінь контролю за діяльністю товариства з боку акціонера, що дає йому можливість вчинення шахрайських дій, які мають прояв у здійсненні, наприклад, законних прав незаконним шляхом або порушенні мажоритарним акціонером трастових зобов'язань. Однак в окремих рішеннях, винесених судами Англії, відображено загальне небажання суддів приймати рішення про проникнення за корпоративну вуаль [1, с.7–8]. На відміну від США англійська правозастосовча практика і доктрина виходять з чіткого поділу майна товариства та його учасників навіть у випадку появи «компанії однієї особи». Лише під час банкрутства товариства в Англії допускається покладення майнової відповідальності на його недобросовісних керівників (директорів), а отримане від них відшкодування спрямовується до конкурсної маси для задоволення вимог кредиторів. Ці ситуації не можна, однак, розглядати як «справжню проникаючу відповідальність».

В Англії сам факт здійснення одним конкретним акціонером контролю (прямо або непрямо) над всім випущеним акціонерним капіталом якого-небудь товариства ще не є достатньою підставою, для того, щоб вважати права і обов'язки цього товариства правами

та обов'язками цього акціонера. Поступово англійські суди напрацювали ряд виключень з цього правила. Наприклад, відповідно до ст.24 Акту про компанії Англії, кожна компанія повинна мати у своєму складі не менше ніж два учасники. Якщо будь-яка компанія здійснює діяльність протягом більше шести місяців, маючи у своєму складі менше двох членів, то будь-яка особа, яка 1) є членом цієї компанії, але не її директором, в період часу після сплину встановленого строку, і 2) знає, що компанія здійснює діяльність, маючи всього одного учасника у своєму складі, несе солідарно з цією компанією відповідальність за її боргами, що є похідними з договорів, укладених в цей період часу. Судова практика свідчить про те, що таку відповідальність у різні періоди часу можуть нести дві різні особи.

На переконання самих англійських юристів значення доктрини «проникнення за корпоративну вуаль» не слід перебільшувати, оскільки це всього лише декілька практичних ситуацій, що отримали законодавче відображення, які не можуть істотно вплинути на дію принципу корпоративної особистості. Сутність таких виключень полягає в тому, що вони, по-перше, не лише не мають єдиної об'єднуючої основи, а й навіть складно піддаються категоризації, по-друге, їх основою є досить розмиті поняття «чесність» і «справедливість».

Українське законодавство містить пряму вказівку на обмежену відповідальність учасників товариств – об'єднань капіталів. Виходячи із загальних вчень цивільно-правової доктрини про юридичну особу як учасника цивільного обороту, нормативне забезпечення економічних процесів у такому зрізі є послідовним. Проте, не враховується та обставина, що інтеграційний напрямок на приєднання до світового співтовариства викликає й пересмислення окремих, здавалось би непорушних, «стійких» конструкцій – однією з яких є майнова відокремленість товариства та його учасника (ів). Проте, не лише об'єктивними чинниками, на яких будується цивільне законодавство (справедливість, добросовісність і

розумність), варто оперувати під час аналізу правових конструкцій, варто зважити й на суб'єктивні особливості – можливість використання конструкції юридичної особи її учасниками (акціонерами) з метою порушення прав та інтересів інших учасників цивільного обороту. У зв'язку з цим, актуальним залишається питання перегляду принципу обмеженої відповідальності учасників (акціонерів) за зобов'язаннями корпоративної організації та можливості застосування в українській правовій дійсності доктрини «проникнення за корпоративну вуаль».

ЛІТЕРАТУРА

1. Федчук В. Д. De facto зависимость de jure независимых юридических лиц: проникновение за корпоративный занавес в праве ведущих зарубежных стран / В. Д. Федчук. – М. : ВолтерсКлувер, 2010. – 400 с.
2. Latty Elvin R. The Corporate Entity as a Solvent of Legal Problems. – 1936. – Vol. 34. L. REV. 597, 599–600.
3. Vanderkerckhove K. Piercing the corporate veil (European Company Law). Netherlands, Kluwer Law International, 2007. – 788 p.
4. Суханов Е. А. Ответственность участников корпорации по ее долгам в современном корпоративном праве / Е. А. Суханов // Проблемы современной цивилистики : сб. стат., посвященных памяти проф. С. М. Корнеева / отв. ред. Е. А. Суханов и М. В. Телюкина. – М. : Статут, 2013. – С. 103–116.
5. Григораш И. В. Зависимые лица в гражданском праве: опыт сравнительно-правового исследования / И. В. Григораш. – М. : Волтерс Клувер, 2007. – 184 с.
6. Суханов Е. А. Сравнительное корпоративное право / Е. А. Суханов. – М. : Статут, 2014. – 456 с.
7. Спасибо-Фатеева І. В. Доктринальне тлумачення / І. В. Спасибо-Фатеева // Вісник Академії правових наук України. – 2005. – № 1. – С. 14–24.
8. Macey R. Jonathan The Three Justifications for Piercing the Corporate Veil / Jonathan R.

Macey [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://corpgov.law.harvard.edu/2014/03/27/the-three-justifications-for-piercing-the-corporate-veil>.

9. Thomason M. A. Piercing the corporate veil / M. A. Thomason // Facts & Findings. – 2011. – November/december – P. 28–29.

10. Fletcher I. F. Insolvency in Private International Law: National and International

Approaches, Oxford University Press, 2 nd, 2005. – 465 p.

11. Дьяченко Е. Б. Контроль за корпорациями : доктрина и практика / Е. Б. Дьяченко. – М. : ИнфотропикМедиа, 2013. – 148 с.

12. Ramsay I. M. Piercing the corporate veil in Australia / I. M. Ramsay, D. B. Noakes [Електронний ресурс]. – Режим доступу: celsr.law.unimelb.edu.au/download.cfm?DownloadFile.

Жорнокуй Ю. М. Доктрина «проникнення за корпоративну вуаль»: основи вчень / Ю. М. Жорнокуй // Форум права. – 2016. – № 3. – С. 75–81 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2016_3_15.pdf

Розглянуті основи вчень про одну з основоположних ознак юридичної особи – самостійну майнову відповідальність. Аналізують підстави обходу вказаної ознаки та можливість притягнення до відповідальності за боргами корпорації її учасників (акціонерів). З урахуванням того, що іноді конструкція юридичної особи використовується як «щит від кредиторів» піднімається питання про перегляд принципу обмеженої відповідальності учасників (акціонерів) за зобов'язаннями корпоративної організації та можливості застосування в українській правовій дійсності доктрини «проникнення за корпоративну вуаль».

***

Жорнокуй Ю.М. Доктрина «проникновения за корпоративную вуаль»: основы учений

Рассмотрены основы учений об одном из основоположных признаков юридического лица – самостоятельной имущественной ответственности. Анализируются основания обхода указанного признака и возможность привлечения к ответственности по долгам корпорации ее участников (акционеров). С учетом того, что иногда конструкция юридического лица используется в качестве «щита от кредиторов», поднимается вопрос о пересмотре принципа ограниченной ответственности участников (акционеров) по обязательствам корпоративной организации и возможности применения в украинской правовой действительности доктрины «проникновения за корпоративную вуаль».

***

Zhornokui Yu.M. Theory of «Piercing the Corporate Veil»: Fundamentals of Doctrines

The author has made a conclusion that Ukrainian legislation contains a direct reference to the limited liability of the company's members– capitals conjunction. Herewith we do not take into account the fact that the integration direction to join the international community induces rethinking of some constructions – one of which is proprietary insulation of the company and its member (s). In this regard, the relevant issue is reconsideration of a principle of limited liability of the members (shareholders) according to the obligations of a corporate organization and the possibility to implement the doctrine of «piercing the corporate veil» into Ukrainian legal reality.